

piperatus en - salmonicolor om plaats te maken voor grote groepen van *Cortinarius albo-violaceus*. Een melkzwam die plaatselijk nog zeer lang doorzet is *L. resimus*. In naaldbossen vormt zij grote heksenkringen van kolossale, karakteristiek trechtervormige exemplaren. Van eind oktober tot laat in november lijkt het alsof de bossen beheerst worden door de Zwavelkoppen, waarvan *N. sublateralitium* wel de fraaiste is. Andere soorten die men hier nog laat aan kan treffen zijn *Tricholoma rutilans* en *T. terreum*, *Craterellus cornucopioides*, *Paxillus involutus*, *Stropharia aeruginosa*, *Clitocybe nebularis* en zelfs *Boletus bovinus*.

Bij het opmaken van deze bescheiden balans wordt het mij duidelijk, dat er nog veel ontbreekt aan mijn kennis omtrent de mycoflora rondom mijn nieuwe woonplaats. Zo geven mijn aantekeningen geen informatie over *Morieljes*, *Helvella's*, *Trechterswammen*, *Vezelkoppen*, wilde *Chappignons* en *Mycena's*. Ook zijn de geslachten *Amanita*, *Russula* en *Cortinarius* nauwelijks ter sprake gekomen.

Hopelijk zullen mijn waarnemingen gedurende de volgende 5 jaar in deze lacunes voorzien.

T. Stijve,
Chemin de Pomey A 13,
1800 Vevey
Suisse.

Russula Cuprea Kromb. ex. Lange en de „Name Game”

In de hitte en droogte van september 1971 met ons student-lid J. Hengstmengel wanhopig naar zwammen zoekende in de New Forest ten westen van Southampton, vonden we op 5 sept. bij Cadnam in de grasberm van de grote weg naar Lyndhurst 2 exemplaren van een *Russula* met de volgende kenmerken: Hoeden afgezien van het iets omlaag gebogen randgebied, geheel vlak, 70-75 mm in doorsnee, in het 30 mm brede en nauwelijks ingezonken centrum geligbruin met duidelijk iets groen erbij (Séguy 338, 339 op één der met "vert" aangegeven bladen van Séguy), terwijl in de perifere rest duidelijk rose bij deze kleur was gemengd (S. 203, 204).

De lamellen waren opvallend donkergeel, 6 mm breed en zij eindigden stomp (rond) bij de hoedrand. De geheel witte steel was + cilindrisch, 40 mm lang, 10 mm breed aan de top en 12 mm aan de basis. De kans tot een juiste determinatie te komen leken goed, immers: alle vlees was wit en duidelijk flink scherp, de kleur van de sporée was IV d in het recente standaardwerk van Romagnesi, "Les Russules" (hierna aan te duiden als "R-bybel") en H volgens Crawshay en de sporen waren (8.1-) 9-9.9 (-10.8) μ , fraai geïsoleerd-wrattig (geen spoor van kammen!), waarbij de wratten vrij dicht opeen stonden en vrij stomp en groot waren (tot 1.5 μ hoog).

Zonder enige moeite komt men met bovenstaande gegevens en met de R-bybel uit op de groep *Urentinae*. Van de 8 onder deze groep genoemde soorten vervallen er al direct 4 (*badia*, *cristata*, *transiens*, *subcristatula*) omdat hun sporen wél kammen vertonen, terwijl *R. gigasperma* veel grotere sporen heeft en *R. adulterina* Fr. ss. Romagnesi sporen met puntige en zeer grote wratten (tot 2.25 μ) die zelfs langer zijn dan de apiculus (1.75 μ), hetgeen bij onze exemplaren zeker niet het geval was. De keuze gaat dan tussen *R. firmula* J. Schaeff ss. restr. en *R. cuprea* Kromb. ex Lange. Hier begint dan de gebruikelijke verrukkelijke chaotische verwarring, deels teweeg gebracht door onvolledigheid der beschrijvingen:

Aan de hoedkleur heeft men niets. Romagnesi besteedt 10 regels aan de beschrijving van de kleurvariaties bij *R. firmula*, doch niet minder dan 25 aan die bij *R. cuprea*, van welke laatste soort hij zegt, dat de kleur "extraordinairement variable" is. Hij noemt dan ook niet minder dan 7 vormen van *R. cuprea*, allen voorzien

van een aparte naam, bij deze kleurenbeschrijvingen en 3 van deze 7 beschrijft hij ook zelf naast nog wéér 3 andere vormen, aan welke hij geen naam geeft!

Onze vondst hebben wij gedetermineerd als *R. cuprea*, omdat de spore-grootte en de ornamentatie precies klopten met die, opgegeven en afgebeeld door Romagnesi en omdat de soort volgens hem verder wordt gekarakteriseerd door de aanwezigheid in de epicutis van 1e zeer smalle spichtige en van kleine uitstulpinkjes en divertikel-tjes voorziene haren en 2e gesepteerde ("multisepté") dermatocystiden en wij beide soorten vormsels inderdaad duidelijk aantreffen.

Even hebben wij nog gedacht met *R. firmula* te maken te hebben. Doch *R. firmula* J. Schaeff. s. rest. heeft (althans volgens Romagnesi) wel geïsoleerde doch zeer lage wratjes (tot 0.5μ) op de sporen en de door Romagnesi afgebeelde sporen van deze soort kloppen allerm minst met die van onze vondst.

Determineren wij nu de soort met de Flore Analytique van Kühner en Romagnesi (en velen van onze leden kunnen dit boek gebruiken), dan blijkt de naam *cuprea* in het hele boek niet voor te komen! Zonder moeite komen wij met de sleutels van de Flore op de groep *Insidiosinae* en hiervan op de groep A (*Urentinae*) met "spores à verrues fortes et ± aigues, le plus souvent isolées". Deze groep bestaat uit: *R. adulterina* Fr. en de "Groupe de *R. firmula* J. Schaeff., encore très mal connu". Kennelijk heeft Romagnesi na 1953 (datum van de Flore) de soorten van deze groep beter leren kennen, zodat de groep in de R-bijbel beter is uitgewerkt. *R. adulterina* wordt in de Flore een grote soort genoemd (hoeddiameter 50 - 120 μ) en steel 50 - 110 x 20 - 30 μ , de hoedkleur wordt vergeleken met de i. h. a. purperbruine kleur van de zoetsmakende *R. integra* ss. *R. Maire*, die wij goed kennen uit de Schotse dennenbossen (veel materiaal in ons herbarium aanwezig). De sporen van *R. adulterina* worden in de Flore "parfois énormes mais variables" genoemd, (7.5 -) 8 - 13 (- 15) x 7 - 11.5 μ (maar in de R-bijbel worden zij kleiner aangegeven, (7.5-) 8 - 10.7 (- 13-15) μ). Over de hoogte der wratten wordt in de Flore helaas niets gezegd. Wél wordt gezegd, dat *R. urens* Romell misschien een vorm met groene hoed van *R. adulterina* is, waarbij wordt verwezen naar de plaat van Schaeffer, welke 3 intens groene doch 1 paars-bruine hoed afbeeldt, terwijl Schaeffer in zijn beschrijving de wratten op de sporen 1 - 1.5, zelfs tot 2 μ lang noemt, zonder kammen.

Als synoniem van *R. urens* noemt Schaeffer *R. luteoviridans* Chodat-Martin, welke soort wij in de Flore echter niet bij *R. adulterina* vinden vermeld, doch als vorm van *R. firmula*. Wij zouden deze vondst met de Flore als *R. firmula* f. *typica* hebben gedetermineerd, omdat de reactie met guajac bij onze vondst negatief was (alle andere in de Flore genoemde vormen van *R. firmula* zouden een positieve reactie hebben). Deze reactie wordt in de R-bijbel weer niet vermeld!

Van *R. luteoviridans* komen wij bij Romagnesi 2 interpretaties tegen! Op bl. 990 staat in de index vermeld *R. luteoviridans* ss. Lange, Blum, maar op bl. 742 vermeldt Romagnesi dat Melzer en Zwara *R. luteoviridans* Chodat-Martin identiek achten met *R. mollis* Qué! (een soort met nogal groene hoed en iets scherp vlees). Blum beschrijft *R. luteoviridans* als een soort met "très légèrement acré" vlees en geïsoleerd wrattige sporen, hetgeen voor Romagnesi reden is geweest haar als een der 7 vormen van zijn *R. cuprea* te beschouwen.

Ook in de Flore treft men op 2 plaatsen *R. luteoviridans* aan! Op bl. 454 staat *R. luteoviridans* Martin sensu Melzer-Zwara als een niet scherpe donkersporige soort, waarbij wordt verwezen naar Lange's plaat 196 G van *R. mollis* Q., die door Lange weer wél scherp wordt genoemd. En op bl. 464 staat *R. luteoviridans* Chodat-Martin sensu Romagnesi als een donkersporige wel scherpe soort.

Met de sleutel van Lange komen wij met onze soort vlot op bovengenoemde *R. mollis* Qué! uit ("flesh slightly acrid") en in fig. 196 G beeldt Lange 3 exemplaren en 3 sporen af van deze *R. mollis*, die precies overeenkomt met de exemplaren van

onze vondst. Maar Schaeffer geeft *R. mollis* weer als synoniem van *R. chamaeleontina* Fr. ss. Quéf., waarvan het vlees "völlig mild" is!

In Engeland is Rayner bij uitstek de *Russula*-kenner en in Vol. 2 No. 2 (aug. 1968); Vol. 3 No 2 (sept. 1969) en Vol. 4 No 1 (maart 1970) van de *Bulletin of the British Mycological Society* heeft hij zeer uitgebreide determineertabellen en korte beschrijvingen gegeven van alle in Engeland tot dusverre gevonden *Russula* soorten. In deze 3 artikelen komen de namen *R. urens*, *R. adulterina* en *R. mollis* niet voor! Rayner beschouwt *R. cuprea* als een synoniem van *R. firmula* en *R. cuprea* wordt dan ook niet als een afzonderlijke soort onderscheiden. Dit is daarentegen weer wél het geval met *R. luteoviridans* Martin, waarvan wordt gezegd, dat het "probably a green form of *R. firmula*" is. Voor de auteursnamen verwijst Rayner naar de in 1960 gepubliceerde *New Check List of British Agarics and Boleti*. In deze lijst komen alleen *R. firmula* J. Schaeff. en *R. luteoviridans* Martin voor (in de index van de "List" wordt als synoniem van *R. firmula* genoemd *R. nitida* var. *cuprea* en als synoniem van *R. nitida* zelf wordt nog genoemd *R. firmula* ss. Rea, Pearson!) De "List" noemt *R. mollis* Quéf. ss. Lange als een synoniem van *R. luteoviridans*, maar ss. Melzer & Zwara als een synoniem van *R. olivascens* ss. J. Schaeffer, die volgens Schaeffer "mild" vlees heeft!

Moser tenslotte onderscheidt als apart staande soorten *R. luteoviridans* Martin (groenige hoed en sporen "gratig" dus met kammen, terwijl Romagnesi *R. luteoviridans* als vorm van *R. cuprea* beschrijft, dus juist met geïsoleerde wratten!), *R. urens* Romell (groenige hoed en sporen "isoliert langstachelig"), *R. firmula* J. Schaeff en *R. adulterina* Fr.

Dr. A.F.M. Reynders wijdde in *Coolia* 12: 37-38 (april 1966) kennelijk ook al aandacht aan deze soort, welke door hem regelmatig in het kleibos van "Gunterstein" werd gevonden en door hem als *R. urens* Romell werd gedetermineerd. Ook in zijn artikel komt de verwarring tussen de namen *urens* - *luteoviridans* - *firmula* goed tot uiting. Hij schreef, dat *R. urens* in de Flore niet voorkwam, maar dat de Flore wél een groene variëteit van *R. firmula* vermeldde. Doch bij bestudering van de Flore bleek mij, dat van *R. urens* alleen wordt gezegd, dat zij wellicht een vorm van *R. adulterina* is. De naam *R. urens* wordt in de Flore niet in verband met *R. firmula* genoemd. In 1966 beschikten wij echter nog niet over de *R.-bijbel* (Romagnesi dateert zijn voorwoord op oktober 1966) en Dr. Reynders kon de naam *R. cuprea* in dit verband dus nog niet kennen.

Op 18 december 1971 vrolijkten wij de bestuursvergadering van de Ned. Mycol. Ver. op met de gedroogde exemplaren van onze vondst uit de New Forest en onze voorzitter schoot meteen bijna raak: *R. urens*.

Was U soms van plan zich op het genus *Russula* te werpen en vooral de nomenclatuur nog eens door te lichten?

E. Kits van Waveren,
Koninginneweg 136,
Amsterdam-Z.

FLAMMULA (HYPHOLOMA) MYOSOTIS

Deze paddestoel geldt als niet erg algemeen (in de "Flore" heet het: zeldzaam, behalve in het uiterste Noorden van Europa). Op 23-6-1972 vond ik in het droogstaande "Zwartgoor" (een ven in Nw. Ginneken N.B.) echter duizenden exemplaren. Er waren erbij met een hoed van 60 mm Ø, meestal is deze 30-40 mm. Behalve bij tamelijk voedselarme vennen, vinden we deze soort ook wel in ± zure beuke- en dennebossen.

Microscopisch zijn de zeer grote, iets spoelvormige sporen, tot $20 \times 10 \mu$, een goed kenmerk. En wegens het bezit van chrysocystiden en een celluleuze hypoderm reken ik hem tot het geslacht *Hypholoma*.

P.B. J.